

הפחתת עומס קוגניטיבי בכלי AI מוג Chat GPT | Gemini

שם המאמר: הפחתת עומס קוגניטיבי בכלי AI מוג Chat GPT | Gemini

אילנה בניש, מורשה נגישות שירות ומומחית בהתאמות נגישות ושימוש אינטרנט וטכנולוגיות מידע

שנת פרסום: 2024

תקציר: אנשים עם מוגבלות מתמודדים עם קשיים רבים במרחבים דיגיטליים. קשיים אלו נובעים מחסמי נגישות לטכנולוגיות מסייעות לנגישות, מממשקי משתמש עמוסים וגדושים במידע, מתהליכים אינטראקטיביים מורכבים, אשר מקשים מאוד על איתור מידע, התמצאות בממשקי משתמש, עיבוד מידע ובניית ידע ותובנות. לכלי AI כגון Gemini | Chat GPT יש פוטנציאל לסייע לאנשים עם מוגבלות חושית, מנטאלית וקוגניטיבית בתחומי חיים רבים במרחב הדיגיטלי.

אנחנו חיים בעולם עמוס במידע מכל הסוגים האפשריים, אנחנו עמוסים קוגניטיבית בניסיונות לא מוצלחים תמיד להתמודד עם עומסי המידע. בשל כך לדעתי, אנשים רבים מאוד, לא מסוגלים לבנות ידע ממידע. חוסר היכולת או הרצון לאמת ולהצליב מידע בכדי לבנות ידע, הם אלו שמובילים להשלכות החמורות של פייק-ניוז, גילויי שגאה קיצוניים, אנטישמיות ועוד תופעות קיצוניות נוספות. עם כל זה מתמודדים גם אנשים עם מוגבלות חושית, מנטאלית וקוגניטיבית – ושילובים שלהם. יישומי AI כגון Gemini, Chat GPT, קלוד ודומיהם, רק הבהירו כמה הדברים יכולים להיות פשוטים יותר, לחסך זמן רב בשיטוט אחר דבר מה פשוט שבסך הכול רצינו לבדוק או לעשות.

ממשקים עמוסים במידע

כל אתר אינטרנט גדול ומוכר, עמוס במידע. לעיתים המידע מאורגן היטב ובמקרים רבים הרבה פחות. כך או כך, מידע רב מאוד מאוחסן באתרים עמוסים מאוד, שלעיתים הגלישה בהם יכולה להימשך זמן רב מאוד, זמן שאנשים רבים מאוד מעדיפים "לבזבז" על עוד צריכת מידע מערוצי התקשורת השונים והרשתות החברתיות או לעסוק במטלות אחרות שהחיים דורשים מאיתנו לבצען. התוצאה היא שבמקרים רבים, אין באמת הפקת ידע או תובנות, ואז מאשימים איך לא, את כל מי שאפשר.

האמת

באתרי אינטרנט גדולים ועמוסים במידע, אין הבטחה בהכרח שהמידע המוצג בהם כולו או חלקו יהיה בבחינת אמת עובדתית או דעה מקצועית נטולת שיקולים ואינטרסים כאלה ואחרים. ולכן גם בהיבט זה, לא בהכרח יש יתרון בהכרח לשיטוט באתרי אינטרנט, ועוד בניסיון למצוא מידע מהימן.

עומסים קוגניטיביים

אנשים רבים מתמודדים עם מוגבלות מנטאלית או קוגניטיבית, שמקשה עליהם עוד יותר בחיי היום יום. להם קשה יותר למצוא מידע, לארגן אותו, לבנות ממנו ידע ו/או לגבש צעדים לפעולה ולפעול.

לאחרונה אדם עם מוגבלות מנטאלית או קוגניטיבית כתב (אנסח את הדברים ברוח דבריו) בתגובה לפוסט בנושא הנגשת אתרי אינטרנט, כי הוא סבור שרוב האנשים עם המוגבלות משיגים מידע בדרכים אחרות והנגשת אתרי אינטרנט לא משרתת אותם, אלא בעלי אינטרסים בתחום. חשוב לי לציין כי אני לא מסכימה עם כל העמדה הזו, אלא באופן חלקי.

אני בהחלט מסכימה עם המשתמע מדבריו. כאשר ממשיקי משתמש עמוסים מאוד ו/או לא נגישים בבסיסם לטכנולוגיות מסייעות לנגישות, אין ספק שאנשים עם מוגבלות יפנו לקבלת המידע בדרכים אחרות ומסורתיות יותר – גם אם ייקח זמן רב מאוד וסרבול בהשגת המידע ו/או התוצאה המבוקשת.

יישומי Ai ככלי לסיוע בהנגשת מידע

פשטות ממשק המשתמש

כל יישומי ה Ai הנפוצים כיום לשימוש, הם בעלי ממשק משתמש פשוט, מינימליסטי ונקי מפרסומות, חלונות קופצים, מלא מלא קישורים, באנרים מסתחררים ועוד ועוד פריטי מידע לא רלוונטיים למה שאנחנו צריכים כאן ועכשיו, ושלשמו אנחנו בחלון הפעיל הזה.

אנשים עם מוגבלות משמעותית צריכים יותר זמן

אדם שמתמודד עם קושי מנטאלי או קוגניטיבי, ימצא ובצדק, ביישומי Ai את אשר נפשו חפצה בו, במהירות, תוך יכולת לנהל שיח, דיון, משא ומתן עם כלי ה Ai במקום למשל לפנות בדואר אלקטרוני או באמצעות טופס מקוון, כשבמקרים רבים לא תגיע אפילו תשובה. הרעיון הזה הוא גאוני ומתבקש כל כך.

חשוב גם לזכור כי גם אנשים עם מוגבלות מוטורית ואנשים עם מוגבלות בראייה, יכולים להסתייע ביישומי Ai. אם לדוגמה, אתר אינטרנט עמוס במיוחד שבנוסף אינו מאפשר או מקשה מאוד על ניווט מקלדת, ימצא את עצמו כאוב ומתקשה ביותר להתנהל באתר האינטרנט. וככל שמדובר בהשגת מידע, יישומים כגון Gemini | Chat GPT בהחלט יכולים לסייע.

אנשים עם מוגבלות בראייה ובמיוחד אנשים עם לקות ראייה מתקדמת ואנשים עם עיוורון מוחלט או במצב שאינו מאפשר שימוש בשרידי ראייה, ולכן מתבססים על תוכנות קוראות מסך, ככל שאתרי אינטרנט לא יהיו נגישים לתוכנות קוראות מסך, בנוסף לעומס המידע, גם במקרה זה אני סבורה כי יישומי Ai מסוג Gemini | Chat GPT יכולים לסייע ולהקל מאוד.

היכולת להתחיל בכל פעם מחדש בחלון חדש ונקי מהפצצות מידע, היכולת לחסוך זמן רב, והיכולת לבקש תזכורת על נושאים שבהם עסק המשתמש קודם לכן, היכולת לשמור פריטי מידע ולהגדיר להם שמות מותאמים אישית, מאפשרים לכל אחד ואחת לארגן את הידע בהתאם לצרכיו האישיים.

דרישות מתבקשות

הסבירות לכך שהתלות ביישומי Ai בכל תחומי החיים בהם הם עוסקים, ובמיוחד של החברות הגדולות והנפוצות, תתרחב ותגבר בשנים הקרובות, חובה לדרוש ממפתחי היישומים והנגזרות מהם, אמינות, אחריות, בטיחות, הגדרת תהליכים מובנים סדורים ופשוטים ליישום, נגישות לטכנולוגיות מסייעות לנגישות, פרטיות ושקיפות מכל המשתמע מכרובמלוא כובד הראש.

